

meni po Kristusovih besedah: „Odpusti jim saj ne vejo kaj delajo“, ker tudi jaz nisem znal, kaj sem pravil. Važnejšo prihodnjico.

Iz Virštanja. Žalibog, da se nahajajo medučitelstvom tudi ljudje, ki delajo nečast svojemu stanu, drugim vestnim, spoštovanim učiteljem pa dovolj sramote. Tak je učitelj Jelovšek, o katerem so pisali že razni časopisi, le najslabše, ker dobrega na njem najti ni. Poznan je po zseh sosednih farah pod imenom „Virštanski sult“ in to po vsej pravici. Njegovo arogantno obnašanje proti ljudem presega meje skrajnosti. Ljudi, ki pridejo radi šolskih zadev k njemu, vže ta gospod neumljeno čez prag na cesto, vpije da je groza, in koliko starišev odide z otroci s solznimi očmi od tega nesrečnega kraja. Na potih in v gostilnah napada v svoji pijanosti ljudi in se pretepa z njimi. Čemu gre za kožo jim preti z revolverjem, ki ga nosi vedno s seboj, kot bandur divjaške druhali. Pri sodnji se je imel radi tega zgovarjati, občutil je, a poboljšal se ni. Kot Virštanski sult je uvedel orientalsko šego mnogoženstva. Tako je napravil posebno v neki znani gostilni na Virštanju razven krčmarica celi družini dovolj sramote in žalosti. Kako je ta zadeva izpadla pri sodnji, prič dovolj, saj je znano svetu, in njemu! — Cele noči popiva v gostilnah, ali prespi kar v gostilni tik šole pri mizi, v šoli pa ubija ubogim učencem skrokan učitelj s palico moralo in vedo, da je jojl Menda mial, da dresira leve in tigrel! Pri sodnji se je imel radi tega že opetovanokrat zgovarjat. Dostikrat prične šolo šele ob deseti uri, čez pol ure se odetrani, da učenec komando „prepis“ nastavi učenca policaja, naš šolovodja pa se vležje spat. Prič, dosta kumek! Pozivljamo šolske oblasti sosebno visoki c. kr. deželni šolski svet, da ukrenejo, ter nas rešijo prej ko slej tega človeka, o katerem sliši mladina toliko slabega; in ta naj bi bil učitelj odgojitelj! — Upamo tudi, da bode c. kr. deželni šolski svet dobro utemeljeno pritožbo proti temu pedagogu, ki je že od meseca maja v Gradcu, upošteval in uvedel disciplinarno preiskavo, pri kateri bomo vsi virštanjaki kmeti združeno s poštenimi sredstvi nastopili proti temu krutemu človeku. Hudega leta in njegovih nadlog reši nas o Bog!

Virštanjani.

Iz Rožne doline na Koroškem. Čast. gospod urednik ali se Vam vredno zdi, pa dajte sledečo vrstico vrlemu „Štajercu“, da jih natiska in pošvetu rzijska:

Nemško šolsko društvo

Veselico je imelo lušno

V naprednjih Borovljah,

Ne v Glinjah in Zadovljah. —

V Borovljah in okolici

Smo naprednjaki vneti

Za nemški vrtec, nemško šolo. —

Z Ražun-Treiberjevo „parazolo“

Pa bi radi Glinjski „mlakarji“

In Selski žegnani „žrebljarji“

Deplete, dečke tak strepali,

Da bi nemško nič ne znali. —

Nemški jezik zlo potreben,

Naj bi znal ga vsak Rožan,

Vsak Korošec zaveden!

Nemško šolsko društvo, le pomagaj nam!

Djekše. Dragi „Štajerc“! Pri nas na Djekšah

ni navada, da bi se veliko pečali s časopisom in

obrekovali eden drugega, posebno pa da bi v

časopisih raznašali naše duhovne. Toliko za vero

vnete fare mislim da je ni, kakor so Djekše.

Ali če pa pride tak župnik v župnijo, kakor ga

imamo sdaj pri nas, vendar preide vsakemu po-

trpežljivost. Dne 8. junija se je pri nas usta-

novila podružnica „Kmetijske družbe“ za Djekše

in okolico, katero ustanovit je prišel g. V. Sami,

potovalni učitelj, in nam je sanil, kako potrebna

družba to je. Vsi smo mu bili prav hvaležni za

njegov trud in mu izrekamo največo hvalo. Vsi

smo izpoznali, da gos. Sami je človek, kateri

želi pripraviti kmete k boljšemu stanju in jih

podučevati o kmetiskih razmerah. On je prav

jasno razodel, da ta družba se ne vtika v po-

litiko, ampak je samo za vbolega kmeta, kateri

si v sili nikamor ne ve pomagat. Vsi smo bili

veseli, samo g. župnik Karol Graba ne; on je

že tedaj nasprotoval in nasprotuje še vedno,

ker on kmeta ne ljubi. Za to mu je nevošljiv,

če bi mu boljši godilo. Ves čas smo imeli

dobre duhovnike, vsi smo jih spoštovali in s solzami od njih slovo jemali. Ali temu želi cela fara, da bi skoraj pobral svoje kopite in jih nesel na Pemsko, ker dela toliko prepira v fari, da najboljši ljudje ne marajo več za cerkev. V št. 25. je pisal v „Mir“, ako je to potreba, tako je boljši, da so Djekšarji odvisni od Velikoyčanov. Vprašamo Vas, g. Graba, kaj pa to vas briga? Ako je to za kmete, pustite nas pri miru; če ste Kristusov namestnik, oznanujte sv. evangelij in pustite naše razmere. Sr. evangelij pravi: dajte Bogu kar je Božjega in kralju, kar je kraljovega. Mi vas pa prosimo da pustite tudi nam, kar je našega. Gospod Graba, vprašamo Vas, ali ste storili že vse toliko za kmete kakor naš učitelj g. Sami, katerega vedno raznašate v vašem smrdljivem časopisu? Potem bomo vam prav hvaležni. Naznanim, da je pri volitvi 8. junija prišlo malo podružnikov, ker so vedeli, da bo Grabo zraven in tako ta volitev ni bila veljavna in se prekliche na nedeljo 5. julija. Takrat so prišli vsi, kateri so se zapisali tej potrebnii družbi, da bi se izvolil odbor. Hitro je bil tudi ta nasprotovalec zraven. G. Graba je začel kričati in razsajati, da je raznesel celi zbor; ker so kmetje pametnejši kakor on so ga pustili samega v gostilni in so šli vsak na svoj dom. Našega tajnika je zmerjal na grd način in je dejal, da je od tujega denarja plačan občinski „individuum“. Lepe manire za enega župnika! Prihodnjic več! Več kmetov.

Pliberk. Da kmetijstvo propada nihče ne taji. O vzrokih jako žalostnega propada se je v zadnjih letih veliko pisalo in govorilo. Gotovo je, da se posli zelo težko dobijo in večkrat še ne in se zategadelj morajo kmetije zanemarjati. Pomanjkanje kmetiskih delavcev je brez dvoma velik vzrok propada kmetijstva. Veliko škodujejo kmetom pa tudi posojilnice. Ne samo, da dajejo velike svote brez vsake potrebe, zahtevajo potem po 6% obresti. Seveda take židovske obresti navadno ni mogoče plačevati in kmet si posodi za poplačilo obresti na dobri svet katerega uda posojilnice še eno svoto. Ako posojilnica uvidi, da je ubogi kmet že daleč v dolg zagnzil in ni več zmožen ves svoj dolg poplačati, skočijo na njega in mu zavijejo vrat. Se en vzrok naj omenimo, zakaj kmeti vedno slabši gospodarijo. Ta vzrok je jako važen, ali malo znan. V novejšem času so nastali trgovci s kmetijstvom, kateri kupujejo kmetije, jih razkosijo in pokvarijo in sadnjic še dobijo s prilizovanjem in hinavstvom uboga človeka, kateremu prazno podstrešje in zanemarjena polja za velik denar na hrbet obesijo. Ta ubogi trpin hodi in to težo v velikih gmodnih stiskah na svoja puščavi podobna polja in se trudi, kolikor je mogoče. Sveda s takim bremenom ni mogoče dolgo obstati in primoran je ubogi kmet, svoja posestva v zgubo prodati, ako mu jo prej ne zarubijo. V okolici pliberški se je na ta način že več posestev prodalo in uničilo. Prav pridno se pri tej kupčiji gospod Kronbirt obnaša in je prava pivka na kmetiskem mozgu. Napravlja se kot največji dobrotnik kmetov, je pa v resnici volk v ovčji koži. Takega svetega in poštenega moža v celem Velikoyškem glavarstvu ni, kakor je on: Vsak dan se ozre proti nebu, sklene roke in prosí Boga v nebesih, da bi mu poslal nevednega Kranjca ali Štajerca, katerim bi navezal za drag denar svoja prehaljena, od ubogih domačinov za majhen denar nakupljena posestva. Da je le en par tisoč goldinarjev pri vsaki kmetiji je gosp. Tomesle pa zadovoljen. Od svojih sobratov in siromakov ne zahteva več. Samo to ga v časil peježi, da ni to ali ono posestvo kupil in raznesaril. Začuditi pa se je, da je g. Kronbirt še svetovalec in zaupnik ne samo kmetov, ampak tudi Pliberčanov, če ravno v enomer gleda, da bi dčbil nevedneža, kateremu bi kožo čez glavo potegnil. Ni se res začuditi, da kmetijstvo propada, ki imajo kmetje take krščanske može kakor je „Kronbirt“ za svetovalec.

Glinje. Zadnji „Mir“ je z velikim veseljem in škodoželjnostjo „psukal“ in pisaril, da sta bila gospoda Ilus in Ligot radi tega, ker sta župana v Loki imenovala „šufta“, ker je svojo besedo snedel, od sodnije karnovana. Pa vse veselje je padlo v Resniku v Dravo, kajti pri drugi obravnavi sta bila oba zatočenca oproščena in častni občan dr. Brejc ter njegov „špeci“ Widman sta hodila z žalostno obešeno glavico okrog. Bog ju trošti!

Resse, Westfalen. Dragi „Štajerc“! Jaz ti naznanjam iz Resse v Westfalnu, da je tukaj taka huda burja bila, da take stari ljudje ne pomnijo. Voze je na cesti okoli obrnilo, veliko hiš je odkrilo, veliko drevs poškovalo, celtne je v zrak dvignilo, ko so bile pripravljene za veselice: toča je pobila vse poljske pridelke; debela je padala, ko golobove jajce. S pozdravom, tvoj naročnik Joh. Pirc.

Kmetovalci, pripravljajte si zeleno krmo za jesen in rano spomlad!

Po raznih strokovnih listih beremo, kaj nam je storiti da preživimo našo živino čez zimo, in zares, zelo različni so nasveti od zelene koruze do bukovega listja, resja in praporja najdemo v naravi nadomestna krmila.

Ni toraj moj namen Vam vse te rastline naštetii; pač pa bi Vam priporočal da v strniše (Stoppelfeld) sejete eno ali drugo hitro rastočo rastlino katero lahko v tako jesen zeleno krmite. Po zadnjem dežu imamo nekoliko opravičenega upa, da bomo imeli vsaj po ravninskih travnikih nekoliko otave, seveda bode množna taiste odvisna ne le od več deža ampak tudi od gnojnega stanja dotičnega travnika. Oni kateri so v zadnjih letih gnojili travnike z Tomaževo moko in Kaljevo soljo ali z enake učinkujočimi gnojili bodo pod enakimi razmerami imeli pač obilo več otave nego oni kateri se na travnik le ob času košnje in paše spomnijo.

Precej bi pa lahko sedaj še gnojenje travnikov s Čilskim solitrom pomagalo.

To gnojilo katero vsebuje dušik (Stickstoff) je po navadi za travnike skoraj predrago in se njega raba le pri zelo pazni uporabi in v precej ugodnih slučajih rentira.

Letos pa ko je pri nas splošno pomanjkanje krme in 100 kg dobre krme najmanj 12 K stane je pri gnojenju travnikov z Čilskim solitrom lepi dobiček zagotovljen.

Na en oral (Joch) travnika zadostuje 40—50 kg fino zdrobljenega čilakega solitra enakomerno raztrositi, paziti pa je da se trosi ob času ko ni na travi rosa, ker bi se drugače nezne rastline zažgale.

To gnojilo se na zemlji precej naglo rastopi in takoj prične uplivati na razvoj rastlin. Enako postopamo lahko tudi pri korenju in pri repi in posebno pri zelju.

Meni so hotle lansko leto gosnice repo popolno uničiti, zelo oslabele repice pa so se vidno okrepčale kakor hitro sem potrosil Čilski soliter; samoumevno je da sem tudi te nepotrebne goste gosnice pokončaval kar se mi je posrečilo deloma z rabljenim perilnim lugom deloma pa da sem nagnal kuretnino na repno njivo, katera je gosnice prav pridno zobala.

Ako sejemo sedaj v sterneno precej gosto oves in rudečo deteljo (Inkarnatkle) in pred setvijo potrosimo malo množno čilakega solitra in kadar so rastline eno ped veliko še enkrat, bomo dosegli letos v jeseni in v prihodnji spomlad pravi izdatno košnjo izvrstnega krmila.

Dragi stanovski tovariši, iskoriščajte toraj letos vsa pripravna sredstva da si zdržite ljubo živino pri dostojni hrani.

Različna semena za zeleno krmo kakor tudi čilski soliter Vam priporočam potom kmet. podružnic naročati

Nadalnje nasvete Vam dajo drage volje gg. potovalni učitelji, poljedelska šola v Grottenhofu pri Gradcu, vinorejska šola v Mariboru in po dopustu časa tudi podpisani.

Sklenem te vrste z pesnikom Slomšekom ki pravi: Slovenec tvoja je zemlja zdrava, sa pridne nje lega naj prava, areča Te išče um Ti je dan, najšel jo boš — če nisi zaspan.

V Kačjem dolu dne 20/7. 1908. Andrej Drogenig, kmetovalec.

Novice.

Trije modrijani iz Haloz... Zbrale so se tri kúnstne haložanske glavice, ena žegana, dve pa nežgani; velečastiti in precej arboriti najmošter in knez haložanski Vogrin iz sv.

Barbare, klerikalni posestnik in cerkveni ključar Belšak in njemu enako vredni tujci Kokolj... Zbrali so se, si atisnili roke in pogledali na cerkveni stolp: „Oj ti preljubi türmspic sv. Barbare, ti nam pomagaj, ti nas reši iz vseh zadreg... In barbarski „špic-turm“ je prijazno na to deteljico gledal ter jim dal do-bri svet. Šli so in zatožili urednika Linharta pri mariborski sodnji. In veselili so se, da bo Linhartu srce v hlače padlo in da bo možakarje za odpustanje presil. Dnevi so minuli in za 23. julija je bila sodnijska razprava dolo-čena. Prišel je ponedeljek, prišel torek in prišla sredo. In glej, — v sredo popoldne prinese pi-smonoša uredniku Linhartu ekspresno pismo mariborske sodnje. V pismu se je naznanilo, da so bratci Vogrin, Belšak in Kokolj tožbo na-za-j potegnili in da morajo vsled tega ve-sodnijske troške plačati... Hahaha! Vse veselje je splavalo modrižanom po vodi. Zbali so se, zbal so se naših dokazov, ki bi jih doprinesli pred sodnijo... Oj ti dete-ljica! Kako hudomušno gleda barbarski „špic-turm“ na te tri najbrihtnejše Haložane...

Iz Spodnje-Štajerskega.

Iz Ptujске okolice se nam piše: Kakor se je pri „velikem kmetakem zboru“ v Ptujku dne 19. julija t. l. izvidilo, se je tamkaj velika in velika množica kmetškega ljudstva zbrala, katera je radovoljno in z veseljem poslušala besede izvršnih govornikov, kateri so po vseh straneh pravo dopadenje dospeli. Daj bog! da bi se taista tudi uresničile in nam obilno sadu donese! Hvala in zahvala toraj vsem častitim gospodom, kateri se za nas trudijo; saj smo res vsi potrebni pomoči, samo da ljube edinosti še nam majnska. Zatoraj kmetje, izdramimo se, podpirajmo naše prijatelje, koji se za nas potegujejo in začnimo enkrat sami misliti, in ne poslušajmo krivih prorokov, kateri nam samo pesek v oči mečejo in nas še za na-prej hočejo v temi imeti. Vso narodno hujskanje naj bode ob strani; združimo se! pomagajmo si! in skrbimo le za naše stanje, vse drugo, razun tega, kar našo katoliško vero zadene, je slepa-rija. To je božja resnica.

Prvaški polom v Ormužu. Do velikega polo-ma je dovelo gospodarstvo prvaške gospode v Ormužu. Leta 1904 je pričelo edinemu prv-aškemu trgovcu v Ormužu slabo iti in odločil se je, da proda svoje hiše in posestvo. Prvaška okrajna posojilnica seveda ni imela nič drugega storiti, nego hitro in na tihoma dve hiši tega trgovca nakupiti. Ker je imela posojilnica samo 15.000 K lastnega premoženja, kupna cena hiš pa je znašala 80.000 K, morala je večidel de-narne vloge porabiti, katere so ji zau-pali člani. V kupljenih dveh hišah spravilo se je seveda več „narodnih štacun“ in prvaških obrtnikov i. s. 1 trgovca, 1 mizarja, 1 klobu-čarja in 1 čevljarja. Ali kmalu je mizarju dro-biča zmanjkalo, vzel je popotno palico in zapu-stil Ormuž. Ednako se je godilo trgovcu, zna-nemu prvaškemu Marku Šepec, ki je bil vedno eden prvih, kadar se je hujskalo proti napred-njakom. Mož se je preselil v Maribor, kjer je upal, da napravi z nemškimi kupci več dobička. In tako je šlo naprej. Klobučarju se je pričelo istotako slabo goditi. Končno so ga zarubili in mož je napovedal konkurz. To je seveda pog-lavjarje ormuškega prvaštva hudo spekle in sku-šali so vse zamolčati in zatajiti. Pa le ni šlo, — vse pride na sonce. Vbogi člani prvaških posojilnic, kako lahkomišno se zapravlja in vporablja vaše denarje! Ali se vam oči še ne bodejo odprle?

Prvaški uradniki v Ormužu imajo to nava-dico, da zabajajo med uradnimi urami v gostilne in „čitalnico“. Ljudje pa naj čakajo. Opozarjamo oblast na to!

Iz Slovenjgradca se nam poroča: Pred kratkem se je vršila veselica v naprednem amialu za šolsko mladino v restavraciji pri kolo-dvoru. Ta prireditelj za strašno jezi nekatere gospode, da ne pridejo več blizo. — Tem besnim ljudem bodi povedano, da čisto lahko izostanejo, ker nismo od njih prav nič odvisni. Sploh pa ne morejo nekateri teh narodnih korifej brez huj-kanja živeti. — Med najbolj zagrizene spada šmarski „oberlerer“ Šalomon. Koder ta prvaški petelin hodi, seje le sovražstvo, prepir in huj-kanje. On je prišel pred leti disciplinarnim

potom v Šmartno, kjer svojo hujskarijo nada-ljuje. Ali ima zato 8 K vsaki dan plače, da hujka? Kot odbornik je storil predlog, da naj se vse slovensko uradujo, Nemcem pa se pri-bizne in tako skriva svoj značaj. Šmarčani ga imajo za čisto za nič učitelja. Jezo ima tako na Nemca, da kar skače in vpije in kolne, da se ljudje kar križajo. — Šmarčani so prav imeli, ko so šli v Gradec protestirati proti temu dloevku!

Hlev za bolno živino. Gosp. deželni živino-zdravnik Kurzidim nam piše: Mestna občina ptujska je po naprošbi okrajnega zastopa zgr-dila pri klančnici hlev za bolno živino. Tako bo-dejo zamogli tudi oddaljenejši posestniki svoji bolni živini zdravniško pomoč priiskrbiti, s tem, da jo pripeljejo v ta hlev in to pri malih troških. Ta uredba je prav velikega pomena za količne konje. Namesto da zdaj kmet sam z vsemi mo-gočimi, dostikrat škodljivimi domačimi sredstvi živino zdravi ali pa živinozdravnika celo uro da-leč pokliče in s tem veliko dragocenega časa izgubi, — prižene ali prijaha naj se bolanega konja takoj v mesto in naj se mu preskrbi tam pomoči. Na ta način se zamore marsikaterega drugega konja rešiti. Sploh se svetuje, da se oboleli živini čimpreje zdravniško pomoč preskrbi, ne pa da se mesece dolgo čaka. Marsikatero bolezen se v začetku lahko odstrani, pri daljšem zanemarjenju pa postane neozdravljiva. (Glej tudi inzerat v današnji številki!)

Falotstvo. Preteklo nedeljo po noči je od-sekal nek zločinec krasno „Musa“, veliko rožo v mestnem parku ptujskem. Odekal jo je s sabljo. Skoraj gotovo je zločinec iskati v vrstah madžaronških huzarjev. Takemu falotu naj bi se ušesa odrezalo!

Letni in živinski sejmi na Štajerskem. (Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (***) pomenijo letni in živinski sejmi.) Dne 25. julija v Lipnici; v Zalcu**, okr. Celje; v Gornjem Gradu**; v Slovenji Bistrici**; pri Sr. Urbanu**, okr. Ptuj; v Čermožišah**, okr. Rogatec; v Kozjem**; v Brežicah (svinjski sejem). Dne 26. julija pri Sr. Ani na Krembergu, okr. Cmurek. Dne 27. julija v Teharjih**, okr. Celje; v Framu**, okr. Maribor; v Ormožu**, v Kleinu**, okr. Arvež; pri Sr. Martinu pri Vurbergu**, okr. Maribor. Dne 28. julija v Ormožu (svinjski sejem). Dne 29. julija na Ptujju (sejem s ščetinarji), okr. Kozje. Dne 30. julija na Bregu pri Ptujju (svinjski sejem); v Kostrivnicah**, okr. Rogatec; v Gradcu*. Dne 31. julija v Konjicah**; pri Sr. Jakobu**, okr. Laško; pri Sr. Lovrencu v Slov. gor.**; okr. Ptuj; v Zagorji**, okr. Kozje; v Marnbergu**. Dne 1. avgusta v Rogatu (sejem z veliko ži-vino); na Ponikvi**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Brežicah (svinjski sejem); v Pišecah*, okr. Bre-žice; na Gomilici**, okr. Lipnica. Dne 3. av-gusta pri Sr. Lenartu v Slov. gor.**; pri Sr. Jakobu**, okr. Celje; na Tinskeu**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Konjicah*; v Kamnici*, okr. Maribor; v Celju. Dne 4. avgusta v Radgoni*; Št. Ilj ob Turjaku**, okr. Šoštanj; v Ormožu (svinjski sejem); na Sr. Gorah pri Št. Petru**, okr. Kozje. Dne 5. avgusta v Lučanah (sejem s drobnico), okr. Arvež; v Lembergu*, okr. Šmarje pri Jelšah; v Loku**, okr. Laško; na Ptujju (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; pri Sr. Janžu**, okr. Arvež. Dne 6. avgusta pri Novi cerkvi**, okr. Ptuj; na Bregu pri Ptujju (svinjski sejem); pri Ma-riji Snežni, okr. Cmurek, v Gradcu (sejem z rogato živino in konji).

Tečaj za vezenje, združen z razstavo naj-novejših vzorcev umetnega vezanja, vpizori znana firma Singer Co. od 22. julija do 8. av-g. v prostorih „Mädchenheim“. Tečaj kakor razstava sta popolnoma brezplačna. Podučevalo se bode v pisanem, znorastem in monogramskem vezanju, nadalje v Madeira-, Hardanger-, votlo-robnem-, luknjastem in Point-lace-delu. Tudi šivalni poduk s posebnim ozirom na aparate, pridjane „Zentral-Bobbin“-šiv. stroju, se vrši obenem. Kakor znano, prireja ta svetovna firma take tečaje večkrat. Vedno se dajo tako poljudno, da se učenke že v enem tednu vsega pridučijo, pa čeprav niso večše vezanja. Naznani se udeležbo pred za-četkom poduka v razstavnem prostoru. Pripo-ročamo to priredbo najtopleje!

Med pufferje prišel je v Konjicah kurjač Jakob Pučko. Odrglalo mu je 4 prste leve roke.

Obesil se je bogati posestnik Johan Skole v Prihovi pri Konjicah. Vzrok samomora je do-mači prepir.

Vlak iz tira skočil je v Poličanah. K sreči se ni zgodila druga nesreča.

Iz Koroškega.

Napredna zmaga. Iz Slov. Plajberga se nam 15. julija 1908 poroča: Občinske volitve ki so se danes izvršile ob veliki ude-ležbi, so prinesle z mogo naprednjakov, kar z veseljem poročamo. Naša stranka je zma-gala v prvem in tretjem razredu. V drugem pa se nismo udeležili volitve, da pustimo „Metoi-iam“ tudi malo „frajda“, ter da bodo videli, kako je treba po pravem občinske zadeve oprav-ljati. Z virilnima glasovoma imamo zdaj 10 li-beralnih, Nemcem prijaznih moči proti 4 črnim v Poboru. Dozdaj je bila občina čisto črna. Pre-iskalo se bode zdaj natanko, kako se je gospo-darilo in morda izvemo še marsikatero novico! Navdušenim naprednjakom pa, ki se niso bali truda, da so izčistili občinski hram, izrekamo svoje pripoznanje in hvalo. Jako težko pa se bo beli slamnjak s tamborico od polnih piskrov egiptovskih ločil. Nemara se bojo morale „pre-cartane“ rokice spet „hobla“ prijeti. Dela je ja dosti! Naj pa pomaga tiste lepe cerkvene stole v Celovcu delati, kterih eden stane 50 kron, čeravno je tu domači mizar, ki je hotel enake po 16 kron narediti... Živeli naprednjaki!

Obsojen župnik. Fajmošter Franta v Osiahu je žalil na gđ. Fani Marger na časti. Bil je vsled tega na 30 K globe obsojen. Tudi pritožba mu ni pomagala. Niti ženska čast gotovim kuharjem ni sveta.

Volitev v Bistrici v Rožni dolini. Kakor znano, so svoj čas župnik Schuster in tovariši protest proti občinski volitvi vložili. Vlada je ta protest zavrgla. Zato se je vršila 20. t. m. volitev žu-pana, občinskih svetnikov in krajinj šolskih svet-nikov. Interveniral je g. vladni svetnik Grab-mayr. Za župana je bil v tretjič g. Tillmann Faust, fabrični ravnatelj, izvoljen. Za občin-ske svetovalce pa so bili izvoljeni gg.: Joh. Kurasch p. d. Tomasch, posestnik in gostilničar v Bistrici, Jos. Partl p. d. Kosem, veleposest-nik in Lorenc Flinig, p. d. Schleicher, velepo-sestnik v Srečah. V krajni šolski svet so bili izvoljeni: za šolo v Bistrici gg. dr. Kamilo Trimbacher, Joh. Kurasch, Val. Ibounig, Fl. Nalle, Stefan Obiltschnig; za šolo v Srečah pa gg. Anton Plantz, M. Dobeiniger, Lorenc Feinig, T. Feinig in Joh. Schannig. — Čestitamo občini za to izvolitev. Vsi izvoljenci so naprednjaki. Črna stranka je delovala z vsemi sredstvi. Ali ni ji pomagalo. Volilci so sprevideli, da je pošteno gospodarsko delo potrebnejše nego brezmiselno hujskanje. Živeli napredni volilci!

V Prevalju je bil za župana zopet g. Leo-pold Pristou izvoljen. V občinski zastop so bili izvoljeni gg. M. Stroinig, F. Lstachnig, A. Hri-bernick, K. Pogantsch, P. Dobrodel in F. Jurko-vitsch. V krajni šolski svet pa gg.: F. Copra, J. Heckl, F. Petach, J. Pletschitschnig in G. Bergmann. Izvoljeni so naprednega mišljenja.

Od nekod na Koroškem se nam piše: Pre-ljubi naš „Štajerc“, vzemi tudi od nas nekaj flstnega, t. j. novo pesem o staremu prvaku, s katero njegovim podložnikom in tudi vsem tvo-jim zvestim bralcem odkritorčno naznanimo, zakaj bode „vzgleden“ Ober-Andrej eden dan namesto repični močnik doma — le ječmen ali ričet v kajfinci južinal, ako se mu bodo bliščeče krone smilile. Ta pesen, ki jo je njegov pastir na politični paši prvakom v poduk in na-prednjakom za kratek čas stuhtal, se glasi:

Andrej majhen mož!

Prvaške priče vozi,

Ker Nemeč je zatožil

In častno tožbo sprožil.

Dohtarja prvaškega

Si vzel je za govornika.

„Andrej tiho bodi,

Tvoj jezik ni po modri!“

Možicalj pa koj brodi

In tako-le zagodi:

„Tiho biti je škandal,

Sodniku bom levite bral.“

Ko ta škandal zasliši
Tam v sodniški hiši,
Mu objubi „skledce ričeta“.
Andrej dober tek, koj pijah ga!

— Ää — to le — ää —

Ustrelil se je v Celovcu posestnik gostilne
„Alm“. Baje so ga gnale slabe gospodarске
žive v smrt.

Živinski sejmi meseca avgusta se vršijo:
1. v Ebersteinu in Wolfsbergu; 3. v Sp.
vavogradu, Arriahu, Sv. Lovrencu, Krembrücknu,
v Schwarzenbachu, St. Lovrenca v Lesschu,
v Matnici in Beljaku; 10. v sv. Lenartu, Beljaku.
16. v Železni Kaplji. 17. v Preitenegu, St. Vidu
na Glani, St. Mhelu nad Pibersgom, Hüken-
bergu; 21. v Liesingu; 22. v Luggan; 24. v
Riesahu, Labuda, Forstu v Labudu in Klein-
reheimu; 25. v Sv. Salvatorju; 27. v Pater-
ganju; 28. v Sv. Andreju, Zg. Dravogradu;
29. v Rennwagnu in 31. v Feldkirchnu.

Čudna nesreča se je zgodila te dni v sv.
Salvatorju. Ljudje so našli nekoga dečka težko
ranjenega, kakor da bi dobil strel s šrotom v
obraz. Ne ve se še ničesar, kako se je nesreča
zgodila.

Umrli je 14. t. v Celovcu za Koroško vele-
poslančni deželni knjigovodja v p. gosp. Mat.
Obiltschnig. Zdelo ga je kap. Pokojnik je bil
iz Medvedjega dola, pri Plaucu v občini Bistrici.
Do zadnjega je bil vodja centralne zveze kmet-
skih društev za Koroško. Bil je splošno spošto-
van in njegova smrt prizadela je kmetijstvu hudo
ranilo. Domača zemljica bodi pošteniaku lahka!

Po svetu.

Ljubi „Štajerc“! Na železnici Mostar—Sara-
jevo so se peljali v enem vozu en katoličan, en
mohamedanec in en Srb. Govorili so o temu,
kdo je najbolj pravičen. — „Jaz sem najbolj
pravičen“, pravi katoličan, „kajti jaz sovražim
brezverce“. — „Ne“, odgovori mohamedanec,
„najbolj pravičen sem jaz, kajti jaz se ne bri-
gam za nobenega pripadnika druge vere“. —
„Oj ne“, meni Srb, „jaz, edino jaz sem najbolj
pravičen, kajti jaz ravnam z vsemi ljudmi
ednako“. In res, ko sta katoličan in mohame-
danec izstopila, manjkala je obema — žepna
ura.

Vsled velikih viharjev je ponesrečilo zadnje
dni v malih pristanih okoli Bilbao skupno 42
oseb.

Nevihita je dirjala v Bergerju na Ogrskem.
Vse je pod vodo. 6 žena in 5 otrok je utonilo.

Grška skupina je napadla 18. t. m. bui-
garako vas R. barci. Umorila je 25 oseb, ranila
4 in požgala celo vas.

Nabirajte jubilejne marke!

Kakor znanu so izdane v proslavo cesarje-
vega jubileja posebne poštne marke. Mi
prosimo, da nam pošljejo naši somišljeniki že
rabljene te poštne znamke. Za veliko število
teh znamk dobimo gotovo svoto denarja, ki se
bode porabila v napredne šolske na-
mene. Nabirajte torej jubilejske marke in po-
šljite jih uredništvu „Štajerca“.

Gospodarske.

Pomanjkanje krme.

Kmetovalci, sejajte pozne sadeže, da ne bo po-
manjkanja krme.

Najsi sta zgodila in začetek poletja bila za kmeta
še tako zelo ugodna in mu toliko obetala, držala nista
teh obljub ne maj ne junij. Lepe nade na lep in velik
pridelek se se skoro docela izjalovile. Ozimina je vsled
prehude suše zelo trpela, poletni sadeži pa so iz istega
vzroka ostali zelo nerazviti in slabi. Sena smo povprečno
pridelali za 30—40% manje kakor bi ga morali. In
kakor razmere stoje, nam ni nobenega upanja, da bi
dobili kako otavo.

Torej imamo slabe čase in bomo imeli še slabše;
po zimi nam bo manjkalo krme in stelje. To je za šta-
jerske kmetovalce zelo hud udarec, ki nas lahko spravi
ob ves napredek, ki smo ga s skrbjo dosegli na polju
živinoreje.

Proti vremenu je kmetovalec popolnoma brez vse
moči, vse njegovo delo in ves trud je zaman, če ni
dežja, ki bi je oplodil. Upamo pa, da nam bosta julij
in avgust vrnila to, kar sta nam maj in junij vzela.

To upamo, a obenem hočemo poskusiti vsa sredstva,
ki nam lahko v tej zadregi in nezgodi pomagajo, ali to
zlo vsaj malo polajšajo.

Za kmetijske podružnice se začel sedaj novi čas,
ko bodo lahko s pridnim delom, navseti in pomočjo
obvarovali svoje člane velike škode. Na mnogih krajih
so že začeli prodajati živino. Jasno pa je vendar ko beli
dan, da bodo imeli kmetovalci samo škodo, če bodo
prodali preveč živine, posebno pa, če jo prodajo za
nizko ceno. Zato se naj živina ne prodaja. S tem pa
nikakor ne mislimo reči, da je bolje, če se živina iz-
strada. Stradati živina ne sme, ravno tako pa je ne
smemo tudi prodajati za malenkostno ceno. Kjer krma
ne zadostuje in se ne more dobiti primeren nadomestek,
tam je boljše, da živino prodamo, dokler je še dobro
rejena in dokler še ni izstradana. Tam seveda ne smemo
čakati, da sta gumno in skedenj popolnoma čisto po-
metena.

Že sedaj se mora začeti štediti z zeleno krmo,
a tudi paziti na to, da se ne trati in ne zametvi v gnoj.
Razen tega pa se mora gledati tudi na to, da se za
jesen in za zimo dobi nova krma.

S tem da se sadijo in sejajo sedaj v strnišča pozna
silja, lahko, če bo vreme primerno, imamo zeleno krmo
za v hlev notri do oktobra in v ugodnem slučaju lahko
še kaj posušimo.

Zato: Kmetije, sejajte pozne setvine v veliki meri,
da vam ne bo manjkalo krme.

Pozne setvine za krmo. Za pozne setvine lahko
pri nas rabimo: graholjko, grah, žito, belo gorčico, ko-
ruzo, ajdo, rdečo deteljo, povodno repo in mogoče včasih
tudi sladkorno prosu. Razume se samo po sebi, da
dajo ti sadeži le tedaj ugoden pridelek, če je vreme za
njih ugodno, to je, če je mokro in toplo in če imajo
primerno pogojeno zemljo. Če hočemo, da se nam to
posreči, moramo kolikor mogoče zgodaj sejati in zato
je dobro in priporočljivo, če se takoj po žetvi kopice
po njivi tako postavijo, da se lahko med njimi in ob
njih orje in seje. Praha mora biti zelo plitva; najboljša
je, če jo naredimo s kalcijem in gnoj, ki ima več leme-
žev. Seme se poseja na široko naravnost v brazde, po-
tem se pobrana in vtisne v valjarjem v zemljo. Kjer je
zemlja mehka, tam se poseje kar na strniščje in se po-
tem spravi v zemljo z ekstraktorjem ali kultivatorjem.
Uboge zemlje, ki je potrebna gnoja, nikakor ne smemo
pozabiti pognojiti. Za tako gnojenje je posebno dobra
gnojnica; manj dober je hlevski gnoj, ker imamo z njim
preveč dela in izgubimo na ta način po nepotrebnem
premnogo časa. Tudi umetna gnojila so zelo priporo-
čljiva, 3 do 4 meterske stote superfosfata pri oranju in
2—3 meterske stote, ko je rastlina že malo porastla,
zadostujejo na ha in strežejo taki setvi zelo. Graholji-
čina mešanica. Ta mešanica si pač na vsak način zaslu-
ži, da jo imenujemo na prvem mestu. Ona je v raz-
ličnih razmerah najbolj zanesljiva pozna setvina in daje
mnogo in dobre krme, ki jo žival rada je zeleno, pa
tudi suho. Posebno hvalnega je taka mešanica, če ji po-
gnojimo s superfosfatom. To mešanico lahko sejemo kot
zimsko ali pa tudi kot letno mešanico. Letna mešanica
sestoji iz polnetne graholjke 120 do 150 kg na ha, ovsu
ali rži (100—120 kg na ha), konjskega doba (30—50 kg
na ha). En del graholjke se lahko nadomesti tudi z
graham. Oni del graholjičine mešanice, ki se lahko ob
ugodnem vremenu posuši, sicer pa se podorje in daje
potem dober gnoj. Zimska mešanica. Za to rabimo
zimsko graholjko (120—150 kg na ha) in zimsko žito
(140—150 kg). Ta mešanica se seje od konca avgusta
do začetka septembra in daje že zgodaj v spomladni
tečno in lepo zeleno krmo. Zimska graholjka je mnogo
dražja ko poletna in ker ni določenega znamenja, po
 katerem bi se razločevali, se večkrat prodaja poletna
 graholjka namestu zimske. Zato se mora pri kupovanju
 zahtevati garancija. Za lahko zemljo smemo namestu
 zimske graholjke rabiti tudi kosmato ali peščeno gra-
 holjko, ki zelo dobro prezimi. Zimskega graha po svo-
 jih izkušnjah ne moremo priporočati, ker daje le v zelo
 redkih slučajih ugoden pridelek. V lahki zemlji lahko
 rabimo peluško namestu zimskega graha. Zelena koruza.
 Koruza je jedna med najbolj zdračnimi rastlinami za
 krmo in se lahko v toplih legah seje v strnišče. Sejati
 jo moramo kolikor na gosto, na ha vzamemo namreč
 250—300 kg koruze in primešamo lahko z uspehom
 nekaj (30 do 50 kg) poletne graholjke, da dobi krma
 na ta način v se nekaj več beljakovine. Če imamo pre-
 več zelene koruze, jo lahko skisamo. Rž za krmo lahko
 posejemo jaro, zimsko ali Janževo žito vsako samo za
 se. Vzeti pa moramo vsaj za tretjino več semena, kakor
 drugače, ko sejemo žito, da bi dobili zrno. Vedno pa
 je mnogo boljše, če primešamo temu semenu nekaj
 graholjke ali graha. Bela gorčica je zelo hitro rastoča
 rastlina, ki je posebno primerna za lahko ilovnato zemljo
 in za dobro pogojeno peščeno zemljo. Kjer gre za to,
 da dobimo kakor hitro je mogoče, zeleno krmo, tam
 moremo gorčico kar najbolj priporočati. Kositi jo mo-
 ramo takrat, ko začne cveteti. Najboljše je, če jo po-
 sejemo zmešano z ajdo. Na ha (= nekaj več ko 2 orala
 ali 2 johi) vzamemo 15 kg bele gorčice in 40 kg ajde.
 Druga, zelo dobra mešanica, se naredi, če vzamemo 10 kg
 bele gorčice, 30 kg ajde in 15 kg oljnate redkvice.
 Ajda se najbolj ugodno prideluje skupno z belo gor-
 čico, ker jo potem živina rajši je in ker ji potem tudi
 mnogo bolj tekne. Tej mešanici lahko dodamo tudi ne-
 kaj kg jarega žita. Rdeča detelja. Rdeča detelja je rast-
 lina za bolj lahko zemljo. Če jo sejemo v drugi polo-
 vici avgusta, imamo še isto leto pašo, drugo leto pa,
 če je bilo vreme zanjo ugodno — mokro in toplo —
 že v maju zelo lepo košnjo. Seno pobranamo nalahko
 ali pa ga z lahkim, obročkastim valjarjem vtisnemo v
 zemljo. Zelo se priporoča, da naj dodajamo rdeči de-
 telji, ki je računimo na ha 20 do 30 kg, nekaj itali-

janske Rajtrave. Ta mešanica je posebno dobra za lehe,
da jih posejemo. V ta namen prekopljemo prazne lehe,
ki so nam v rdeči detelji ostale, zdrobimo grude z
grabljami, posejemo zgore navedeno mešanico in po-
ravnamo zemljo z obrnjenimi grabljami. Pozna repa. Za
sejanje v strnišče je najbolj primerna takoimenovana
vodna repa (Wasserrübe). Najboljše je, če jo sejemo v
razdalji 40—45 cm s sejalcem, ker so potem lahko
okopljemo s plugom ali s Planetom jr. Sicer jo sejemo
precej na široko, jo plitvo pobranamo in če se nam
je pri sejanju namerilo, da smo jo pregosto sejali, jo
kratkoma parkirar prebranam in tako razredimo. Ta
repa je zelo hvalna, če ji gnojimo z živalsko gnoj-
nico, človečjimi odpadki ali kompostom. Če jo široko
sejemo, računimo 2 do 4 kg na ha, če jo sejemo, s
sejalcem, pa 1 do 1.5 kg na ha. Priporoča se še velika
množina različnih rastlin, ki jih lahko sejemo, da si
nadomestimo krmo. Vse te rastline, ki sem jih tukaj
omenil, pa lahko zato priporočam, ker sem delal z
njimi sam poskuse. Posebno lepe uspehe sem dobil
vedno z graholjično mešanico; neuspehe sem imel le
tedaj, če se je s krmljenjem prepozno začelo in so se
spodnji deli zaradi dolgega ležanja že pokvarili. V tem
slučaju je bolje, če mešanico pokosimo in jo posušimo,
seveda le tedaj, če je vreme še za tako delo. Če je
vreme že premokro, potem pustimo, da raste naprej in
jo pred zimo podorjemo. Za Srednjo in Spodnjo Šta-
jersko je posebno primerna zelena koruza. A tudi me-
šanica z gorčico in ajdo mi je večkrat zelo dobro slu-
žila, tako da jo lahko na vsak način priporočam. Sper-
gelj (Riesenspörgel) je zelo dobro sredstvo, da daje ži-
vina mnogo mleka; škoda je samo ta, da daje le v
toplem in mokrem vremenu in v lahki zemlji dober pri-
delek. Z velikim dobičkom sem ga po košnji mešal s
koruzo in dajal živini. Svetovati morem le, da se naj
takta krma kolikor mogoče v veliki meri prideluje. Če
se poskus posreči, če je dovolj dežja in včasih tudi
toplo vreme, potem se lahko škoda, ki jo je suša na-
redila, zopet kolikor toliko popravi in kmetom bo
ostala marsikatera kronica v žepu. P.

Čejenji naročniki in prijatelji!

S to številko stopi naš priljubljeni list

„Štajerc“

v 3. četrtletje VIII. svojega letnika. Da ne pride
do kakšnega motenja v dopošiljanju, prosimo
vse svoje cenjene naročnike, da poravnajo čim-
preje naročnino.

Naročnina stane: Za Avstrijo na leto 3 K,
na pol leta 1.50 K. Za Ogrsko in Hrvaško na
leto K 4.50, na pol in četrto leta razmerno. Da
je ta cena tako visoka, so krivi Košutovi vele-
izdajalci, ki se bojijo „Štajerčevega“ biča. Za
Nemčijo na leto 5 K. Za Ameriko 6 K. Za vse
druge inozemske dežele se računajo naročnina z ozi-
rom na visokost poštne.

Naročnina,

katero naj blagovolijo naročniki čimpreje po-
ravnanati, je gotovo tako nizka, da je komaj papir
plačan. Mi naprednjaki tudi ne iščemo dobička
temveč nam je edini namen, da izvršimo potrebno
delo v prid ljudstva. To lahko rečemo, da
ni noben slovenski pisani list tako edločno borbo
proti ljudskim zatiralcem peljal, kakor
naš „Štajerc“.

„Štajerc“ se ne ozira ne na levo, ne na desno,
temveč dela edino in izključno za
ljudstvo.

„Štajerc“ biča brez namiljenja vse, kar je ljud-
stvu sovražnega in škod-
ljivega.

„Štajerc“ hoče na gospodarskem polju zboljšanje
žalostnih razmer kmetske, obrtnika in
delavca. Na polju politike zahteva, da
bi imeli delavnici sloji isti vpliv kot
gosposka. Na kulturnem polju pa
zahteva „Štajerc“ čimveč izobrazbe za
vso ljudstvo.

To je naš namen! Kdo ima pogum, da bi
očni, osmešil ali zasramoval ta namen? Mi
pravimo: Vero se ne sme omadeževati s po-
litiko! Narodnost se ne sme zlorabljati v
strankarske namene. Kmet, obrtnik in
delavec pa so večni stebri človeške družbe
in brez njih, proti njih volji se ne sme ničesar
več zgoditi.

Zato pa ne sme manjkati „Štajerc“

v nobeni hiši.

Delajte, razširjajte vaš list, naročajte se, agiti-
rajte za nove naročnike. Ako vsak naših odje-